

na mlado. Čestokrat imamo opraviti s trsjem, ki kljub pametni rezi, izdatnemu gnojenju in drugim pravilom noče dovoljno roditi. Takšno trsje je za razplodbo nerabno. Z ozirom na različna svojstva posameznih trt je torej jemati cepiče, bodisi za suho, ali za zeleno cepljenje vedno le od najrodovitnejšega in bujno rastočega trsja. Rodovitno trsje zaznamujemo s tablicami, ali na ta način, da pomagamo stari del trsa z oljnat barvo na vidnem mestu. To storimo tri leta zaporedoma in zvedeli bomo natančno, katero trsje je rodovitno in katero nerodovitno. S selekcijo trt naj bi se pečali vsi umni vinogradniki, osobito tisti, ki se pečajo obenem tudi s trtničarstvom. Teoretično pomeni selekcija vsoto opazovanj, ki utemeljujejo samotvoren, mehaničen razvoj živih bitij. Jedro teh opazovanj postavlja tezo, da se samo najmočnejše bitje more vzdržati v boju za obstoj, dočim slabotnejše mora propasti. — Grozdje, ki visi do tal, je treba obvarovati pred oblatenjem s tem, da privežemo dotične locne nekoliko višje, ali pa da potegnemo z motiko nekoliko zemlje izpod trsa. O trgatvi v septembru v naših krajih, osobito letos, ko je vsled hladnega vremena in pogostih nalivov vegetacija zakasnela, ne moremo biti govora, ker je grozdje, razen nekaterih zgodnjih vrst še prekrislo in nezrelo.

V sadonosniku.

Razen nekaterih zimskih sort dozori sadje pri nas ponajveč v mesecu septembru. S sadjem obloženo drevo se priklanja tu in tam do tal ter prosi, da spravimo dozorel sad. Jesensko sadje se da hraniti dalje časa, nego poletno, ako ga spravimo ob pravem času. Jesenske hruške in jabolke moramo potrgati preden popolnoma dozore na drevesu. Češnje in slive za razpošiljanje potrgamo, ko imajo še napeto kožo. Ako pa jih hočemo sušiti ali predelati v mezo (pekmeze), tedaj je tem bolje, čimdalje jih pustimo na drevju. Skrbimo, da bomo čim več sadja posušili, ker ga na ta način z največjim pridom izkoristimo. Le najslabše koščičnato sadje porabimo za žganjekuho, najslabše peškasto pa za napravljane sadjevca. — Za spravljane sadja potrebujemo poleg primernih lestvic, obiračev in posode tudi odznotraj obšite košare, ki imajo močen locen za pritrdjevanje vrvice. Nikdar ne hodimo po drevju s čevlji, ki so okovani z železi ali podkovami, ampak bosonogi ali v nogavicah. Pri trganju namiznega sadja moramo paziti, da sadju ne zadamo odtiskov, ki zmanjšujejo njegovo vrednost. — V drevesnici dovršimo okulacijo. Okulirane divjake pregledajmo za kakih 10 do 14 dni ter okulirajmo vnovič, ako se niso prijel pri prvi okulaciji. Za 2 do 3 tedne po okulaciji porežimo vezi, zlasti pri divjakih, ki imajo bujno rasti in se na jesen odebele. Dobro je tudi ako drevesnico še enkrat temeljito okopamo in očistimo plevela ob suhem vremenu.

Na polju in travnikih.

Kdor še ni zoral strnišča, naj to stori, dokler je manj dela s vprezno živino in lepše vreme. Kopajmo pozni krompir, ko se je zel jela sušiti. Ako smo sadili krompir v vrste ali rede, tedaj ga lahko izoravamo s posebnim izkopalnikom. Okopavajmo repo in mrkev, kar znatno pripomore, da postanejo sadeži debelejši. Spravljajmo razno sočivje ob pravem času, da ga ne napade plesen in trohnoba. V drugi polovici meseca septembra dozori navadno koruza. Koncem septembra je začeti s setvijo ozimne. Ako sejemo s sejalko, prihranimo obilo semena in dosežemo večji in lepši pridelek, ker pride seme v enakomerno razdaljo in globočino v zemljo. Sejalni stroj od znane češke tvrdke Melichar-Umrath-Bäcker stane 4850 do 5800 D. Naroči se lahko pri generalnem zastopstvu poljedelskih strojev F. Smola v St. Jurju ob juž. žel., ali pa pri kateri njegovih podružnic v Ptuj, Zalcu itd.

Da preprečimo snetljivost, namakamo rž in pšenico po eno uro v enoodstotni raztopini bakrene galice. Tako namočeno rž razgrnimo pred setvijo po tleh, da se posuši in postane dobra za sejanje. Pri rži se imamo boriti tudi proti snežni plesni, ki povzroča, da mlada stru pod snegom plesni in segnje. Kmetje pravijo v takšnih slučajih, da je rž pozebla. Zanesljivo sredstvo proti tej boleznij je »Uspuluna«, ki se z enako dobrim uspehom obnese tudi proti snetljivosti žita in drugim glivičnim boleznim. Za 100 kg semena vzamemo 40 litrov vode, v katero raztopimo 100 g uspuluna. Namakanje traja eno uro. — Toplo jesensko vreme vpliva na kalitev semena in razvoj mladih rastlin zelo ugodno, ter pripomore, da se rastline pred zimo bolje razrastejo. Iz enega semena vzraste namreč po več bilk in žito postane gostejše. Upravičeno je zategadelj naziranje kmetovalcev, da je pri pozni setvi v oktobru na vsak korak za drugim sledeči, — treba po eno pest več vreči. — Neka druga prislovlja pa se glasi:

Sadja, pšenice in mnogo rži

Prvih dni kimovca grom nam deli.

Na travnikih dovršimo otavno in ponekod tudi otavično košnjo pred nastopom hladnega jesenskega vremena.

Na vrtu.

Presajajmo zimsko salato, zimski ohrovt in zimsko zelje. Kdor še ni posejal spinacea, motovilca, mrkve in peteršilja za prihodnjo pomlad, naj to stori nemudoma, dokler je vreme toplejše. Endivijo presajati v septembru je že nekoliko pozno, kar rast v tem času navadno že ponehava. Sadimo šalotke, proti koncu meseca tudi čebulo in česen. Zrele semenske rastline pobirajmo ter jih obešajmo pod streho, kjer naj pozorevajo. Ob suhem vremenu povežujmo endivijo, okopavajmo šparglje in drugo trajno zelenjavo. Skrbimo za zadostno zalogo gnoj (najboljši za vrt je jesenski gnoj) ter napravljajmo kompost. — Mladenke, ki ljubijo cvetlice, sade čeb-

bulice tulipanov, hijacint in drugih čebulnic. Lomčnice je spraviti na varno pred mrazovi, v lončke pa presajati pelargonije, begonije, nageljčke itd.

V kleti.

Pregledajmo vse sode, ki pridejo v času trgatve v poštve. Nove sode ovinjamo z vrelo vodo, kateri smo pridejali dva odstotka sode. Na polovnjak zadostuje 15 do 20 litrov vode. Ta voda se ne sme ohladiti v sodu, tem več jo je iztočiti še toplo. Zaparjenje ponovimo 2 do 3 krat, dokler ne teče zapara čista iz sode. Nato napolnimo sod do vrha s studenčnico, ki naj ostane 9 dni v sodu. Čista sveža voda izluži ves preostali duh in okus po hrastovem lesu in sode. V večjih vinskih kletih imajo za to posebne izparevalnike, s pomočjo katerih se dovaja vroča para pod pritiskom polovične atmosfere v sode. — Popravljen sode ovinjamo enako, kakor nove. Tako izparjene sode rabimo najprej za vrenje mošta. Za vino so uporabni šele tedaj, ko smo jih izparili povrh še z vrelini drožami, ali pa, ko je povrel v njih vinski mošt. Sode, v katerih se je tekom časa nabralo mnogo vinskega kamna in žvepla, je odpreti in omenjene snovi odstraniti. Pred trgatvijo očedimo klet temeljito in posujemo tla s svežim peskom, ako niso iz cementa. Dobro je tudi pobeliti stene z apnenim beležem.

V čebelnjaku.

Tekoče leto dosedaj za čebelarje ni bilo nič kaj ugodno. Mila pomlad je povzročila, da so neki panji rojili že v drugi polovici aprila. V času za rojenje, to je v maju in prvi polovici junija pa so bili roji redki vsled hladnega vremena, vetra in dežja. Zategadelj niti najmočnejši panji niso mogli izkoristiti pomladanske paše v zadostni meri. Šele v drugi polovici junija in v juliju so izletavale čebele na pašo v obilnejšem številu. Takrat pa je lipov in kostanjev cvet bil že pri kraju. Kjer pridelujejo ajdo, obstoja še upanje, da si panji opomorejo z ajdovo pašo. Tu in tam tudi že opažamo obilne nove zaloge ajdovega medu, katerega so čebelice nabrale ob solčnih dneh avgusta. Spoznamo ga že od daleč po njegovim prijetnem vonju. V krajih brez ajdove paše pa je treba čebele prestaviti s prevažanjem na mesta z obilno pašo v pozni jeseni, najmanj 4 km daleč. Kjer se obeta dobra jesenska paša, moremo skoro ves med izvežati, drugače pa je pustiti 4 do 5 satnikov z medom, ki naj služi čebelam v prehrano po zimi. Strd je hraniti na hladnem in suhem mestu. Stare in brezmatične panje združimo, da ne poginejo v zimskem času. Stare matice moramo zamenjati z mladimi in opljenimi. Pobijmo trote, ako jih niso pobile čebele same ob priliki trotove vojske v avgustu. V času ko ne marajo več rojiti, gonijo namreč čebele-delavke trote iz panja ter jih ne pustijo več nazaj. Ti izgnanci se zbirajo navadno potem spredaj na deščici, kjer jih moremo poloviti.

September, oj zoritve čas krasan!
Ovočje pač najbolje obrodi.
Kjer oko gospodarja dan in dan
Nad sadnim drevjem čuje in budi.

Pšenico sejajte seljalniki
in težke brane branajte zemljo!
V tem vsi se strinjajo državniki,
Da žito več je vredno kot zlato.

Vekoslav Štampar.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Odnosaji med vladnimi zavezniki so nesporenje. Radičevci zatrjujejo, da je vse v redu, a ta red se kaže v tem, da radikali ne sprejmejo nobenega predloga svojih zaveznikov in da radičevci doslej še niso ničesar dosegli.

Z delno vladno spremembo,

o kateri se je toliko govorilo, ne bo nič. Bolj verjetne so govorice, da se radikali pripravljajo na skorajšnje volitve v nadi, da dobijo tokrat toliko mandatov, da bi lahko sami vladali.

Nova Radičeva politika

najde prav malo odziva med hrvatskim ljudstvom. Po pravem vodstvu Radičeve stranke sploh ne hodi med ljudstvo, ampak pošilja samo od časa do časa kakega poslanca na poizvedovanje. V Rečici blizu Karlova sta prišla tako dva poslanca ravno na sejmski dan, a sta zelo slabo naletela, ker je zbrano ljudstvo odločno zahtevalo, naj se razloži, kaj se je Radič dogovoril z radikali in kaj se da pričakovati od sporazuma. Rečica je bila nekdanj prava Radičeva trdnjava, sedaj so pa kmetje grozili Radičevim odposlancem, da jih naženejo s koli, če še enkrat pridejo s praznimi besedami.

V Zenevo

je že dospela naša delegacija z Radičem vred. Radiča so razni novinarji kar obsuli, a on še nobenega ni sprejel, ker najbrž ne sme. Pravijo, da bo moral za vsako svojo izjavo prej ministra dr. Ninčiča vprašati za dovoljenje. Minister bo imel pač velike težave z gostobesednim Radičem. Po otvoritvi zasedanja Zveze narodov se sestanejo najprej zunanji ministri držav Male antante, da se dogovorijo glede skupnega in soglasnega nastopa pri konferenci.

O Pašicu

pravijo zadnja poročila, da je popolnoma okreval. V francoskem kopalšču Evian les Bains bo dalje ostal kot

se je prvotno trdilo, ker ne misli sodelovati pri svečanostih v Črni gori. Njegova vrnitev v Beograd se napoveduje za konec tega meseca. Beograjska poročila trdijo, da se je podal k Pašicu znani radikal Laza Marković, da ga pregovori, naj se vendar sestane s Radičem.

BOLGARIJA.

Bolgarski begunci, ki prihajajo v Beograd, pripovedujejo strašne stvari. Tako pripoveduje eden, duhovnik in odličen član zemljoradniške stranke, da je bil z okrog 30 sotrpini zaprt v sobi neke vaše šole. Vse te jetnike so žandarji in vladni dobrovoljci ponoči položili po okolici, nekatere so med potjo pomorili, a so končno tudi vsem drugim namenili smrt. Neko noč so vrgli v jetniško sobo par ročnih granat. Jetniki so bili po večini pobiti, priča je pa slučajno ostal nepoškodovan in je utekel iz podrtije, ki je nastala vsled eksplozije. Bolgarska vlada je o tem slučaju poročala, da so hoteli komunisti in zemljoradniki jetnike osvoboditi, da se je med njimi in policijo razvil boj in da je bilo v tem boju toliko mrtvih in šola razdejana.

Predsednik bolgarske vlade Cankov je izjavil, da ne odstopi poprej, dokler zadnjega Bolgara ne pripravi k redu in pokornosti. Po dosedanjih dogodkih se da to razumeti, da bodo vsi pobiti, ki niso znani vladni pristahi.

Ze zadnjič smo poročali, da želi kralj Boris vladno spremembo in da je prišlo med njim in vlado do nesoglasja, ko se je branil podpisati zadnjih 29 smrtnih obsodb. Sedaj je poslala beograjska vlada v svet vesti, da je bil na kralja poskušen atentat s strupom. Vladno poročilo pravi, da so opozicionarci najeli kuharja, naj kralju kosilo zastrupi, a se je to še pravočasno odkrilo. Po delu vojaških in civilnih bolgarskih vladinovcev bo pa svet lahko tudi sklepal, da so sposobni oni sami spraviti kralja s poti, če bi se jim resno stavil po robu.

IZ OGRSKE.

Posebno značilen je slučaj bivšega ministra Beniczky. Kot poštenjak ni mogel zamočlati zločinca svojih bivših vladnih zaveznikov in je spravil v javnost, da je tudi državni upravitelj Horthy skriv tajnega umora dveh opozicijskih novinarjev. Monarhistična stranka, kateri je bivši minister Beniczky pripadal, je pa svojega člana pustila na cedilu in bivši minister je bil sedaj obsojen na triletno ječo.

DRUŠTVO NARODOV.

Sedanje zasedanje ali konferenca Društva narodov je šesta po številu. Otvoritev je bila v ponedeljek, in sicer pod predsedstvom francoskega ministrskega predsednika, ki je podal poročilo o delovanju Društva narodov v preteklem letu. Nato se je izvolilo predsedništvo konference.

Prireditve.

Sv. Ana v Slov. gor. Dne 27. t. m. se vrši na braniku slovenske zemlje slovesna blagoslovitev in otvoritev novega Katoliškega doma. Ta velika slavnost bo združena s mladinskim taborom za cele Slovenske gorice. Posetijo nas bratje Orli od St. Lenarta in Orlice od Sv. Benedikta. Nadalje iskreno vabljeni vse Mladeniške in Dekliške zveze, sploh vse organizacije katoliške misli in katoliškega imena. Na ta veliki in za krščansko prosveto pomenljivi dan naj prihiti cvet in up lepih in starodavnih Slovenskih goric, mladina jasnih obrazov in plemenitega srca. Tudi Vi, dragi očetje in mile matere, ste vabljeni, da se skupno ta dan veselimo! Vsem faranom in dobrotnikom izven mej naše župnije, ki so pripomogli, da se je ta lepa in prepoševna stavba v tako kratkem času mogla izvršiti, v imenu naše mladine iskrena hvala. Spored je sledeči: Ob 9. uri sprejem vseh gostov pri Katoliškem domu. Kratak pozdrav. Nato slavnosten spreved v cerkev. Potem slavnostna pridiga in sv. maša. Po maši slovesna blagoslovitev Katol. doma. Zatem mladinsko zborovanje: govorijo govorniki od Prosvetne zveze iz Maribora. Popoldne bode vpriporitev velike ljudske igre »Deseti brat.« Vmes zapojejo pevski zbori več pesmi. Sodeluje domača godba »Kürbozi«.

Sv. Barbara v Slov. goricah. Pri nas smo praznovali zelo slovesno Jernejevo nedeljo 30. avgusta. Bil je to orlovski dan. Slovesnost so povzdignili Orli in Orlice iz lenarčke in benediške srenje. Prisostvovanje Orlov pri procesiji in pa popoldanska telovadba sta bila posebno všeč Barbarčanom.

Sv. Anton v Slov. gor. V nedeljo, dne 30. m. m., je priredil domači orlovski odsek za obletnico na društvenem odru lepo A. Medvedovo igro »Stari in mladi.« Igra je sicer ljudi zadovoljila, dasiravno posamezni igralci niso dovolj spretno rešili svojih vlog. Veseli nas, da so naši Orli tudi nam Antončanom priredili to lepo igro in jim v bodoče želimo še mnogo več uspeha. Bog živi Orle! — Domačin.

Sv. Tomaž pri Ormožu. V nedeljo, dne 13. t. m., proslavi naš domači orlovski odsek s sodelovanjem sosednih odsekov svoj prvi jubilej, petletnico ustanovitve. Spored celodnevne prireditve je sledeči: ob devetih sprejem gostov, ob pol desetih slovesna sv. maša s skupnim sv. obhajilom, po maši slavnostno zborovanje na prostem pred cerkvijo, popoldne po večernicah pa telovadni nastop na pašniku g. Janžekovića (p. d. Janžovi) v Koračicah. Za obede (po 9 dinarjev) bo preskrbljeno. Igrala bo svetinjska godba na pihala.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Domači orliški krožek stopi dne 20. t. m. prvič samostojno na plan. V ponosni zavesti svoje mladosti in svojega poslanstva nam bodo nudila dekleta